

Werkzaamheden in het Eemmeer

Urs Keller

Ligging van de eilandjes, 4 april 2026 | Hugo Weenen

Het Eemmeer is het deel van de randmeren dat ligt tussen de Stichtse brug en de bocht bij Spakenburg. Het westelijke deel van het Eemmeer - het Noord-Hollandse gedeelte - valt binnen het werkgebied van onze VWG. Een groot deel van het Eemmeer is aangewezen als Natura 2000-gebied. Dit jaar vinden er in opdracht van Rijkswaterstaat werkzaamheden plaats in het westelijk deel. Deze werkzaamheden hebben direct of indirect positieve effecten voor de vogels in dit gebied.

De werkzaamheden betreffen het herstel van de drie in 2009 speciaal voor vogels aangelegde natuureilandjes en de aanleg van een luwtezone over een lengte van 1400 meter langs de zuidwestoever.

Herstel natuureilandjes

In 2009 werden in het westelijk deel van het Eemmeer drie eilandjes aangelegd (zie Nieuwsbericht Rijkswaterstaat). Deze eilandjes heten (van noord naar zuid) Zwarte Stern, Dwergstern en Visdief. Het zuidelijkste eiland, de Visdief, ligt op de locatie waar al rond 1993 een eiland met dezelfde naam was aangelegd.

De eilandjes waren oorspronkelijk kaal en specifiek ingericht voor broedvogels van onbegroeide terreinen, zoals de Visdief. In de loop van de tijd raakten de eilandjes meer begroeid. In de winter van 2016-2017 is de vegetatie van de eilandjes verwijderd en is

een schelpenlaag aangebracht. Dat resulteerde direct in een spectaculaire toename van het aantal nesten van Visdieven van 1 naar 100 (zie Bericht van Vogelbescherming Nederland). Een vergelijkbare actie is een aantal jaren later nogmaals uitgevoerd, maar inmiddels zijn de eilanden weer behoorlijk begroeid.

Rijkswaterstaat gaat in samenwerking met Staatsbosbeheer de begroeiing op de eilandjes weer weghalen inclusief de wortels. Op de eilandjes Zwarte Stern en Dwergstern zal een laag schelpen worden neergelegd. Bovendien komen er enkele betonplaten op, zodat de begroeiing langer weg zal blijven.

Aanleg luwtezone

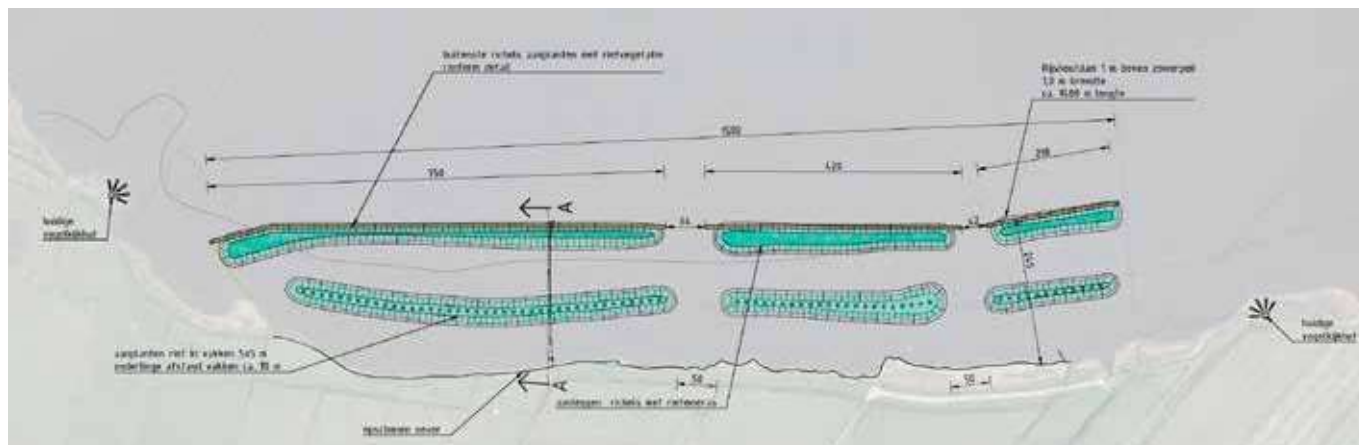
(zie Webpagina Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Eén van de huidige knelpunten in het

Visdief boven het Eemmeer, 9 mei 2024 | Urs Keller

IJsselmeergebied is een tekort aan voedsel voor visetende vogels. Door het aanleggen van de luwtezone verbetert naar verwachting de visstand en daarmee de voedselbeschikbaarheid voor vogels. Daarnaast wordt er rietland gecreëerd. Hierdoor ontstaan er zachte land-waterovergangen wat een uitstekend nieuw leef- en broedgebied voor moeras-, riet- en watervogels biedt.

De luwtezone bestaat uit zes richels die parallel aan de oever worden aangelegd, met een totale lengte van circa 1400 meter. Tussen de richels zijn er openingen voor doorstroming en fauna. Langs de huidige oever wordt puin verwijderd op plaatsen waar geen riet staat. Om de richels te beschermen tegen erosie komt aan de buitenkant een rijshoutdam. Dit is een dam bestaande uit rijen palen waartussen bundels rijshout (meestal wilgentenen) worden

gevlochten. De dam wordt een meter breed, heeft een hoogte van een meter en ligt ongeveer 250 meter van de oever af.

De dam is op twee plaatsen onderbroken door twee openingen van respectievelijk 64 en 42 meter. De dam is, met uitzondering van die openingen, de eerste 10 jaar niet passeerbaar voor vissen of vogels. Na circa 10 jaar zijn de (onbehandelde) houten palen verrot, valt de rijshouten dam uit elkaar en resteert een leefgebied, waarin zich vissen kunnen ophouden: een vissbos.

Op de kruin van de richels worden rietplaggen gelegd met eromheen een vraastraster. De richels liggen bij aanleg circa zestig centimeter boven het zomerpeil van het Eemmeer. Door zetting van de grond zullen de richels na een paar jaar permanent onder water komen te liggen. Daarmee wordt voorkomen dat er houtopstand op de richels optreedt. Tot die tijd zal naar verwachting onderhoud op de richels nodig zijn om de houtopstand te verwijderen.

De grond die nodig is voor de richels is afkomstig van een ondiepte in het Gooimeer ten westen van de haveningang van Huizen. Het materiaal wordt eerst per schip vervoerd naar een plek bij de vaargeul ten oosten van de Stichtse Brug. Vanaf daar gaat de grond via een drijvende persleiding van 2,5 kilometer naar de plek waar de richels worden aangelegd. Aanleg gebeurt met behulp van amfibische graafmachines, speciaal geschikt voor het werken in ondiep water en gebieden met slechte draagkracht. De richels worden gelijktijdig laag voor laag opgebouwd. Daarna worden de rijshoutdam, rietplaggen en vraastrasters geplaatst.

Planning

De vergunning voor uitvoering van de werkzaamheden voor de aanleg van de luwtezone is afgegeven voor de periode van mei tot en met oktober. Om de totale overlast minimaal te houden zal het herstel van de natuureilandjes ook in deze periode plaatsvinden. Mocht het niet lukken de werkzaamheden voor de luwtezones dit jaar af te ronden, dan gebeurt dat alsnog vanaf volgend jaar mei.

Nieuwsbericht Rijkswaterstaat, *Herstel natuureilandjes Eemmeer*, geraadpleegd op 6 april 2026 van <https://www.rijkswaterstaat.nl/nieuws/archief/2025/11/herstel-natuureilandjes-eemmeer>

Bericht van Vogelbescherming
Nederland, 100 paar visdief!
geraadpleegd op 6 april 2026 van
[https://www.vogelbescherming.nl/
actueel/bericht/100-paar-visdief](https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/100-paar-visdief)

Webpagina Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland,
*Vergunningsaanvraag KRW-
maatregelen Eemmeer*, geraadpleegd
op 6 april 2026 van
[https://www.rvo.nl/onderwerpen/
reageren-op-projecten-met-invloed-
op-natuur/vergunningsaanvraag-krw-
maatregelen-eemmeer](https://www.rvo.nl/onderwerpen/reageren-op-projecten-met-invloed-op-natuur/vergunningsaanvraag-krw-maatregelen-eemmeer)